

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu — Strategie pentru competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor și a întreprinderilor sale

COM(2012) 433 final

(2013/C 198/07)

Raportor: **dl Aurel Laurențiu PLOSCEANU**

Coraportor: **dl Enrico GIBELLIERI**

La 7 septembrie 2012, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Strategie pentru competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor și a întreprinderilor sale

COM(2012) 433 final.

Comisia consultativă pentru mutații industriale, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 12 martie 2013.

În cea de-a 489-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 aprilie 2013 (ședința din 17 aprilie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 128 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 7 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE salută Planul de acțiune al Comisiei privind competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor, publicat în iulie 2012.

1.2 CESE recunoaște importanța strategică pentru economia europeană a sectorului construcțiilor, din perspectiva contribuției acestui sector la creșterea PIB-ului, a rolului său în ocuparea forței de muncă și ca vector al creșterii economice.

1.3 CESE consideră că sectorul construcțiilor contribuie în mod esențial la reducerea cererii în materie de energie a UE, limitând amprenta ecologică umană și contribuind la atenuarea efectelor schimbărilor climatice și la adaptarea la aceste schimbări. CESE speră că Planul de acțiune va ajuta acest sector să facă față acestor provocări importante pentru întreaga societate.

1.4 Sectorul construcțiilor, care reprezintă aproape 10% din PIB-ul UE, este esențial pentru starea economiei în ansamblu. Pentru relansarea creșterii, responsabilii politici de la nivel național trebuie să se implice în sectorul construcțiilor, așa cum procedează Comisia prin prezenta comunicare și să observe că, dacă se oferă condițiile financiare și de reglementare corespunzătoare, sectorul poate asigura creșterea economică, crearea de locuri de muncă și protecția mediului pe care, pe bună dreptate, le merită cetățenii europeni.

CESE consideră că sectorul construcțiilor nu are nevoie de sprijin financiar direct sub formă de subvenții, dar că Planul de acțiune ar trebui să își propună să creeze un cadru politic și de reglementare care să permită sectorului să contribuie în mod optim la creșterea economică, la bunăstarea socială și la buna gestionare a mediului, ceea ce presupune, printre altele, un

flux adecvat de investiții publice și finanțare privată pentru susținerea proiectelor viabile, finanțarea preponderentă a economiei statelor membre prin credite bancare impunând măsuri imediate și eficiente de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la creditare, inclusiv prin dezvoltarea instrumentelor specifice de garantare și contragarantare.

1.5 Simplitatea, stabilitatea și coerența cadrului UE de reglementare și standardizare constituie de asemenea un factor esențial al competitivității sectorului european al construcțiilor, atât pe plan intern, cât și pe plan extern.

1.6 CESE este pe deplin conștient de faptul că, deși reechilibrează diferențele structurale, austeritatea nu duce la relansarea creșterii, ci, mai curând, exacerbează criza economică în multe țări. Investițiile în clădirile infrastructurale durabile sunt necesare în vederea asigurării creșterii economice și a ocupării forței de muncă în Europa, pe viitor.

1.7 Societatea civilă organizată invită Comisia, Parlamentul European, Consiliul și guvernele statelor membre să privească investițiile în clădiri durabile și infrastructuri vitale ca pe o contribuție strategică la viitoarea creștere economică și la viitoarele locuri de muncă și nu ca pe o simplă modalitate de a cheltui fonduri publice. În plus, CESE recomandă ca astfel de investiții să nu fie utilizate la calcularea rezultatelor unei țări din perspectiva Pactului de stabilitate și de creștere.

1.8 Există un potențial substanțial de reducere a cererii de energie prin renovarea clădirilor vechi din UE, în vederea realizării obiectivelor UE de reducere cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră și de reducere cu 20% a cererii de energie. Astfel de măsuri ar determina totodată reducerea importurilor de energii fosile, astfel încât o parte mai mare din bogăția UE să rămână în Europa, contribuind astfel

la menținerea și crearea de locuri de muncă în actuala criză financiară și economică. În vederea valorificării acestui potențial, țările trebuie să asigure stimulentele financiare adecvate pentru orientarea pieței către economii mai mari de energie și să ia măsuri de reducere a lacunelor în materie de competențe.

1.9 O altă provocare de mari proporții este îmbunătățirea infrastructurii europene de transport, energie și de bandă largă pentru îndeplinirea nevoilor viitoarelor generații și pentru a asigura competitivitatea Europei la nivel mondial și atractivitatea sa ca destinație a investiției străine directe. Dacă guvernele nu reușesc să înțeleagă importanța acestui tip de investiții, Europa riscă să rămână în urma altor regiuni ale lumii atât din punct de vedere economic, cât și sub aspectul bunăstării sociale.

1.10 Evoluția demografică expune mediul construit la noi provocări, cărora sectorul trebuie să le facă față. Este vorba, printre altele, de efectele îmbătrânirii populației asupra accesului la mediul construit. CESE ia notă de eforturile depuse de Comitetul European de Standardizare (CEN), mandatat de Comisia Europeană, pentru adaptarea standardelor relevante la principiul „proiectării pentru toți”. În plus, sectorul construcțiilor se confruntă cu îmbătrânirea forței de muncă. În acest sens, CESE amintește Strategia Europa 2020 pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii⁽¹⁾ și faptul că economia în ansamblu se confruntă cu această provocare.

1.11 Pe lângă contribuția sectorului construcțiilor la atenuarea efectelor schimbărilor climatice, adaptarea la aceste efecte presupune noi provocări pentru mediul construit, la care sectorul va trebui să găsească soluții. Este vorba, printre altele, de efectele fenomenelor meteorologice extreme, care impun un mediu construit mai rezistent și structuri de protecție adecvate. CESE subliniază necesitatea de a se lua în considerare și acest aspect în cadrul metodelor tehnice standardizate existente precum Eurocodes.

1.12 Sectorul construcțiilor are de jucat un rol esențial în cadrul acestor provocări, cu condiția să se realizeze investițiile necesare și, deși obligațiunile pentru finanțarea proiectelor constituie o cale de mobilizare a unor fonduri suplimentare din surse private pentru aceste proiecte, ele nu se pot substitui investițiilor publice.

1.13 Multe întreprinderi din sectorul construcțiilor, în special IMM-uri, se simt sub o mare presiune din cauza plăților întârziate efectuate de clienții din sectorul public și de cei din sectorul privat. Directiva 2011/7/UE privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale trebuie aplicată în mod corespunzător pentru a se asigura supraviețuirea întreprinderilor. Pentru implementarea deplină a prevederilor Directivei 2011/7/UE și realizarea obiectivelor acesteia, CESE subliniază, în special, necesitatea reducerii la maximum 30 de zile a termenelor de plată/recepție în contractele de achiziții

publice, asigurarea respectării acestor termene, prin plata efectivă a facturilor, cu adoptarea măsurilor bugetare și administrative adecvate (inclusiv obținerea de credite bancare pentru plata arieratelor). CESE susține necesitatea rezolvării cu prioritate și a problemei arieratelor înregistrate înainte de transpunerea Directivei 2011/7/UE, întârzierile foarte mari în plata facturilor din contractele de achiziții publice respective afectând grav competitivitatea, rentabilitatea și viabilitatea întreprinderilor. Acele țări care, până în prezent, au aplicat perioade mai scurte pentru efectuarea plăților nu ar trebui să recurgă la derogările prevăzute de directivă pentru a prelungi aceste perioade. În acest cadru, CESE recomandă să se admită o perioadă de maximum 30 de zile pentru plata facturilor (inclusiv procedurile de recepție și verificare.

1.14 Pentru a nu se compromite sau diminua în mod considerabil șansele relansării economiei, CESE subliniază necesitatea reluării și creșterii importanței creditelor bancare în favoarea investițiilor și economiei reale, recomandând evitarea excesului de prudență în acordarea de credite și a preferinței pentru dezvoltarea plasamentelor în titluri financiare, în detrimentul creditării întreprinderilor care au continuat să existe, în ciuda perioadei de criză. Împrumuturile tip punte (bridging loans) sunt vitale pentru supraviețuirea de zi cu zi a multor întreprinderi, în special IMM-uri. Ca urmare, restricțiile actuale în materie de împrumuturi bancare reprezintă o adevărată amenințare pentru viabilitatea acestor întreprinderi. Pentru a nu agrava și mai mult posibilitățile de creditare deja restrânse, normele financiare prudentiale, precum cele prevăzute de acordul Basel III nu ar trebui să determine o reducere și mai mare a creditelor acordate de bănci economiei reale. În acest scop, obținerea de împrumuturi la prețuri mici de la BCE ar trebui condiționată de obligația ca o mare parte din aceste împrumuturi să aducă beneficii economiei reale.

1.15 O condiție vitală a creării unui sector al construcțiilor durabil și competitiv este garantarea unor condiții de muncă corespunzătoare în acest sector. Concluziile raportului Atkins, de la sfârșitul anului 1993⁽²⁾, menționau că un sector al construcțiilor care este dependent de forme precare de angajare, precum falsa activitate independentă, are un efect descurajant asupra productivității. Prin urmare, Planul de acțiune ar trebui să prevadă și strategii de stabilizare ocupării forței de muncă și de combatere a practicilor ilegale precum falsa activitate independentă în acest sector.

1.16 Oricare ar fi formele de angajare, sunt necesare măsuri de stimulare a posibilităților de perfecționare a forței de muncă și de învățare pe tot parcursul vieții.

1.17 Sustragerea de la îndeplinirea normelor și obligațiilor sociale denaturează piața construcțiilor. Prin urmare, trebuie asigurate condiții de concurență echitabile, bazate pe respectarea reglementărilor și normelor sociale în vigoare în țara respectivă. În acest scop, trebuie asigurate mecanisme de punere în aplicare corespunzătoare, care să garanteze respectarea reglementărilor naționale din țara gazdă.

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei COM(2010) 2020, din 3 martie 2010. Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii

⁽²⁾ Secteur, Studiu strategic privind sectorul construcțiilor: raport final. Strategii pentru sectorul construcțiilor, WS Atkins International (1993).

1.18 CESE le solicită instituțiilor europene și statelor membre să își consolideze politicile și să aplice măsuri concrete de combatere a influenței corupției și a organizațiilor criminale asupra procedurilor de achiziții publice, în special a celor legate de marile proiecte de infrastructură, care generează o competiție inacceptabilă și inechitabilă prin recurgerea la amenințare și violență, amenințând libertatea și democrația.

1.19 CESE subliniază că statelor membre ar trebui să li se permită să aplice măsurile existente și măsuri suplimentare de control sau formalități administrative considerate eficiente și necesare. Aceasta presupune și obligația de a garanta aplicarea efectivă a unor astfel de mecanisme de verificare, monitorizare și aplicare, precum și efectuarea de inspecții adecvate, pentru a asigura respectarea legislației naționale și a Directivei privind detașarea lucrătorilor (96/71/CE).

1.20 Lucrătorii migranți trebuie să beneficieze de condiții sociale minime și/sau de un tratament egal, în conformitate cu condițiile și normele naționale din țara gazdă. Trebuie instituite mecanisme de punere în aplicare care să garanteze combaterea, pe cale legală, a „dumpingului social” și a tratamentului juridic inechitabil al lucrătorilor migranți.

1.21 Este necesar să crească ponderea activităților de cercetare și dezvoltare în sectorul construcțiilor, ca instrument de îmbunătățire a productivității. Este nevoie de o politică care să stimuleze inovarea continuă, creșterea competitivității bazată pe perfecționarea forței de muncă, noile produse „inteligente”, precum și „organizarea inteligentă a muncii” și calitatea locurilor de muncă. În acest sens, tehnologiile ecologice pot constitui unul din vectorii unei noi evoluții.

1.22 CESE sprijină introducerea unor condiții contractuale echitabile și echilibrate, care să se aplice în toate statele membre ale UE și care să includă întreprinderile din afara UE care sunt active pe piața construcțiilor din UE. Promovarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic (în locul celei care oferă prețul cel mai mic), precum și a unei abordări coerente bazate pe respingerea ofertelor anormal de mici sunt elemente esențiale ale unei concurențe eficiente și echitabile.

1.23 Pentru ca sectorul construcțiilor să contribuie mai mult la dezvoltarea durabilă, CESE recomandă ca activele să fie evaluate sub aspectul costurilor în funcție de întregul lor ciclu de viață. După caz, astfel de evaluări ar trebui să se bazeze pe standarde stabilite sau adoptate de Comitetul European de Standardizare (CEN).

1.24 CESE salută crearea la nivelul UE a unui forum la nivel înalt în domeniul construcțiilor și este dornic să participe la acesta în vederea consolidării coerenței acțiunilor UE relevante pentru sectorul construcțiilor.

2. Context

2.1 Sectorul construcțiilor în UE-27 a fost grav afectat de declanșarea crizei financiare în 2008 și de recesiunea ulterioară a activității din sectorul construcțiilor. Revenirea la o situație de creștere economică a fost temporizată de declanșarea crizei datoriiilor suverane în statele din zona euro și impunerea unor programe de austeritate în multe state membre.

2.2 Cu toate acestea, în 2011, sectorul construcțiilor a realizat o cifră de afaceri de 1 208 miliarde EUR, ceea ce reprezintă 9,6% din PIB-ul UE-27 și 51,5% din formarea brută de capital fix ⁽³⁾.

2.3 În ceea ce privește întreprinderile, sectorul construcțiilor numără 3,1 milioane de întreprinderi, dintre care 95% sunt IMM-uri cu mai puțin de 20 de angajați, iar 93% cu mai puțin de 10.

2.4 Sectorul construcțiilor este cel mai mare angajator din Europa, cu 14,6 milioane de lucrători în 2011, ceea ce reprezintă 7% din totalul forței de muncă ocupate și 30,7% din forța de muncă din sectorul industrial. Începând din 2008, rata de ocupare a forței de muncă a scăzut continuu.

2.5 Având în vedere efectul multiplicator (1 persoană din acest sector trage după sine alte 2 persoane care lucrează în alte sectoare), rezultă că 43,8 milioane de lucrători din UE depind în mod direct sau indirect de sectorul construcțiilor.

2.6 În diverse state membre, sectorul construcțiilor a fost influențat de același tip de factori economici, care sunt, în esență:

- efectele pe termen lung ale crizei creditelor, care au limitat posibilitatea obținerii împrumuturilor;
- retragerea măsurilor de redresare rămase;
- declanșarea crizei datoriiilor suverane în vara anului 2008;
- implementarea în consecință a măsurilor de austeritate în întreaga Europă.

2.7 Eforturile depuse la nivel național au fost subminate de măsurile de consolidare bugetară și fiscală, precum și de reducerile majore în materie de investiții, pentru a face față crizei datoriiilor suverane.

2.8 Această situație a slăbit și mai mult încrederea încă fragilă a întreprinderilor și consumatorilor.

2.9 În 2012, se prevede o scădere a producției sectorului construcțiilor de peste 2%, ca efect al regresului înregistrat în toate segmentele acestui sector.

2.10 O analiză a Băncii Mondiale a inclus construcțiile în rândul sectoarelor în care corupția și criminalitatea organizată se manifestă prin:

- atribuirea proiectelor în funcție de interesele politice, nu prin licitație;
- modalitățile de acreditare privind procedurile de certificare în domeniul construcțiilor.

Statele membre ale UE identifică fenomene de corupție constând în:

⁽³⁾ Raportul statistic FIEC R54.

- practici de inginerie financiară și neplata la timp a lucrărilor efectuate de întreprinderile de construcții;
- menținerea barierelor tehnice, administrative și normative care denaturează desfășurarea procedurilor de achiziții publice.

3. Propunerea Comisiei

3.1 Obiectivele strategiei propuse sunt:

- găsirea de soluții la principalele provocări cu care se confruntă sectorul construcțiilor în termeni de investiții, capital uman, cerințe în materie de consum de energie și de mediu, reglementare și acces pe piață până în 2020;
- elaborarea unui plan de acțiune pe termen scurt și mediu pentru a răspunde acestor provocări.

3.2 Prezenta propunere își propune:

- stimularea cererii pentru un mediu de construcții durabil, în special pentru renovarea clădirilor;
- îmbunătățirea eficienței lanțului de aprovizionare/de valori și a pieței interne pentru produsele și serviciile de construcții;
- lărgirea perspectivei pentru întreprinderile de construcții din UE la nivel internațional.

3.3 Planul de acțiune propus se concentrează pe următoarele cinci obiective:

3.3.1 Stimularea unor condiții favorabile pentru investiții

3.3.2 Ameliorarea bazei capitalului uman

3.3.3 Ameliorarea eficienței utilizării resurselor, a performanțelor de mediu și a perspectivelor de afaceri

3.3.4 Consolidarea pieței interne a construcțiilor

3.3.5 Promovarea poziției competitive globale a întreprinderilor de construcții

3.4 În ceea ce privește guvernanta, se propune crearea unui forum strategic tripartit (Comisia, statele membre, părțile interesate), în vederea monitorizării punerii în aplicare a strategiei.

4. Starea actuală a sectorului construcțiilor – analiză de tip SWOT

4.1 Atuuri

4.1.1 Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la efectele acestora reduc amprenta ecologică a activității umane.

Activitatea în construcții are un caracter local și presupune o mână de lucru numeroasă. Prin urmare, producția nu poate fi delocalizată, ceea ce garantează că locurile de muncă rămân în UE.

43,8 milioane de lucrători din UE-27 depind încă în mod direct sau indirect de sectorul construcțiilor.

Numărul mare de microîntreprinderi și IMM-uri din construcții demonstrează că acest sector reprezintă o activitate adânc înrădăcinată în viața comunităților locale, reflectând diversitatea tradițiilor și culturilor acestora.

În multe state membre, sectorul construcțiilor, în colaborare cu instituțiile de învățământ profesional, joacă un rol central în oferta de stagii de ucenicie pentru lucrătorii tineri, asigurând astfel mobilitatea socială.

4.2 Puncte slabe

4.2.1 În multe țări, sectorul construcțiilor este afectat de norme care îngreunează relațiile de cooperare dintre întreprinderi (normele privind răspunderea, de exemplu), caracterizându-se printr-un lanț de valori complex și un risc ridicat de conflicte și lipsă de eficiență. Aceste aspecte împiedică creșterea competitivității.

4.2.2 În ciuda recentelor îmbunătățiri, de exemplu documentul-manifest intitulat „Să construim prosperitatea pentru viitorul Europei” (*Building Prosperity for the Future of Europe*) - publicat inițial în noiembrie 2010, de către platforma informală „Forumul european al construcțiilor” și republicat în ianuarie 2013 în contextul specific al comunicării Comisiei - sectorul se compune din părți interesate atât de numeroase și de diverse, încât este dificil să se ajungă la o armonizare a acestor puncte de vedere atât de diferite și la o voce unică la nivel național sau european.

4.2.3 În anumite cazuri, sectorul este expus riscului apariției de bule speculative pe piața imobiliară, așa cum s-a întâmplat într-o serie de state membre în primul deceniu al secolului 21, ca urmare a disponibilității creditelor cu dobândă mică pentru dezvoltarea imobiliară.

4.2.4 Măsurile politice menite să promoveze tipuri specifice de construcții – precum stimulentele de natură fiscală pentru lucrările de renovare și adaptare care îmbunătățesc eficiența energetică a clădirilor sau tarifele fixe pentru sprijinirea micro-instalațiilor pentru producția de energie din surse regenerabile – sunt deseori impredictibile, pe termen scurt și suprimate înainte ca efectele lor să se facă simțite în mod semnificativ.

4.2.5 În procedura de achiziții publice, factorul determinant, în mod tradițional, este prețul scăzut. Această presiune de a reduce prețul ofertei împiedică întreprinderile să inoveze în ceea ce privește modalitățile de lucru și să investească în materiale noi și inovatoare. În plus, achizițiile publice deseori nu permit propunerea de variante. Lipsa capacității de a propune variante, precum și regimurile de asigurări restrictive constituie alte aspecte care împiedică dezvoltarea inovării.

4.2.6 Investițiile în cercetare și dezvoltare (CT) sunt scăzute în sectorul construcțiilor în comparație cu alte sectoare industriale, atât din cauza fragmentării acestui sector și a caracterului extrem de reglementat și de standardizat al lucrărilor din construcții, cât și a marjei de profit, prin tradiție scăzute. Cu toate acestea, CESE ia notă de parteneriatul public-privat privind clădirile eficiente din punct de vedere energetic (EeB), care combină sprijinul din partea Uniunii Europene pentru cercetare și dezvoltare și cofinanțarea din sectorul privat.

4.2.7 În ciuda progreselor considerabile din ultimii ani, sectorul construcțiilor încă suferă de o problemă de imagine, iar îmbunătățirea rezultatelor în materie de sănătate și securitate constituie în continuare o prioritate. Într-o măsură mai generală și în pofida recesiunii, sectorul nu reușește încă să atragă un număr suficient de ingineri înalt calificați de pe băncile universităților. Schimbările demografice vor duce la amplificarea acestei probleme. Sectorul construcțiilor va trebui să găsească propriile căi de soluționare a acestei probleme de imagine și să reușească să atragă tineri lucrători calificați.

4.3 Oportunități

4.3.1 Performanța energetică a parcului imobiliar oferă sectorului construcțiilor o șansă considerabilă de a-și dezvolta activitatea utilizând tehnologiile existente. Guvernele naționale trebuie totuși să recunoască acest potențial și să ofere atât sprijinul financiar necesar, cât și stimulentele de natură fiscală.

4.3.2 Statele membre și Uniunea Europeană trebuie să coordoneze programe de investiții pe scară largă în infrastructurile și clădirile de maximă importanță, care să depășească sumele propuse de mecanismul Conectarea Europei în cadrul următorului cadru financiar multianual.

4.3.3 Pe termen mediu și lung, sectorul este capabil să asigure o economie durabilă, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, dacă există stimulentele juridice și financiare necesare.

4.3.4 Sectorul construcțiilor se va afla în prima linie pentru a răspunde provocărilor pe care le implică atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea.

4.3.5 Dezvoltarea de noi tehnologii bazate pe tehnologiile informației, precum Modelarea informatică a clădirilor (*Building Information Modelling – BIM*) contribuie la stimularea inovării și la îmbunătățirea eficienței în acest sector.

4.4 Amenințări

4.4.1 Principala amenințare cu care se confruntă sectorul construcțiilor este lipsa investițiilor din surse publice și private, care a provocat deja falimentul întreprinderilor viabile și o scădere puternică a ocupării forței de muncă începând din 2008. O recesiune persistentă în sectorul construcțiilor va genera o pierdere permanentă de arhitecți, proiectanți, ingineri și meșteșugari.

4.4.2 Pe lângă aspectele menționate, o altă amenințare cu care confruntă sectorul este îmbătrânirea forței de muncă și lipsa tinerilor lucrători calificați care să o reîmprospăteze. Cifrele furnizate de Germania indică faptul că, în 2011, 44% din forța de muncă era formată din persoane de peste 45 de ani.

4.4.3 O altă amenințare o reprezintă sosirea pe piața de achiziții publice a UE a contractanților din țările terțe. Aceste întreprinderi, deseori proprietate de stat, au beneficiat de finanțare din partea propriului stat, subminând concurența loială, un exemplu fiind cazul construcției autostrăzii A2 în Polonia, în 2009, care a implicat o firmă proprietate de stat din China. Astfel de situații de concurență neloială duc la scăderea calității în construcții și pun în pericol salariile constructorilor locali.

4.4.4 Presiunile exercitate de autorități pentru a economisi bani în achizițiile publice generează frecvent oferte anormal de mici (*abnormally low tender – ALT*). Astfel de achiziții reduc calitatea mediului construit, amenință securitatea socială a lucrătorilor și ridică costurile pe termen lung.

4.4.5 Construcțiile sunt deja și pe bună dreptate o activitate extrem de reglementată, dar legislația adoptată la nivelul UE în acest sector riscă să devină contraproductivă dacă nu este coordonată corespunzător.

4.4.6 Una dintre principalele caracteristici ale ocupării forței de muncă în sectorul construcțiilor din UE este caracterul său extrem de mobil. Utilizarea forței de muncă din alte țări, în special a lucrătorilor independenți și a celor detașați temporar, nu ar trebui utilizată ca o formă de „dumping social” pentru a se evita plata contribuției de asigurări sociale și a se sustrage de la obligațiile sociale în vigoare în țara respectivă.

4.4.7 În ceea ce privește industria de materiale de construcții, accesul la materii prime în viitor, precum și exploatarea eficientă a resurselor constituie o provocare de proporții.

5. Punctul de vedere social, economic și al societății civile

5.1 Punctele de vedere exprimate în cadrul audierii organizate de CCMI la 19 decembrie 2012 au pus în evidență următoarele aspecte principale:

5.1.1 Comunicarea Comisiei sosește la momentul potrivit și cuprinde multe din elementele așteptate de sectorul construcțiilor.

5.1.2 Strategia propusă nu acoperă aspectele tactice legate de combaterea efectelor schimbărilor climatice asupra sectorului.

5.1.3 Finanțarea proiectelor și tendința de amânare a plăților sunt în continuare probleme importante pe agenda sectorului construcțiilor.

5.1.4 Fenomenul îmbătrânirii forței de lucru din construcții devine acut și trebuie contracarat prin atragerea de lucrători tineri calificați.

5.1.5 Este necesară o abordare consolidată pentru soluționarea principalelor amenințări și slăbiciuni și pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE 2020 și a obiectivelor TEN.

5.1.6 Fără o concepție și execuție de înaltă calitate, nu se vor putea asigura sustenabilitatea și competitivitatea durabilă a sectorului construcțiilor. O concepție și execuție de înaltă calitate nu poate fi obținută prin proceduri de achiziții publice bazate exclusiv pe criteriul celui mai scăzut preț și care nu iau în considerare costurile pe termen lung.

5.1.7 Acest tip de proceduri în sectorul construcțiilor, bazate de regulă pe prețul cel mai mic, împiedică întreprinderile să inoveze în ceea ce privește modalitățile de lucru și să investească în materiale noi și inovatoare. În plus, inovarea este îngreunată de sistemele de asigurare, care penalizează întreprinderile care doresc să-și diversifice modul de lucru sau să utilizeze materiale inovatoare.

5.1.8 Condițiile sunt inechitabile în competiția dintre țările din OCDE și cele din BRICS, ceea ce impune găsirea de soluții specifice.

5.1.9 Un posibil stimulent de luat încă o dată în considerare ar putea fi reducerea TVA-ului pentru locuințe la prețuri accesibile.

5.1.10 Parteneriatul social în sectorul construcțiilor, care a generat o serie de ONG-uri paritare, trebuie de asemenea dezvoltat și consolidat în continuare în statele membre, împreună cu dialogul social, pentru a se face față provocărilor specifice ale acestui sector (sănătate și securitate, formare, indemnizații de concediu etc.).

5.1.11 Totodată, pentru reducerea efectelor corupției, ar fi necesară și adecvată instituirea unui cod deontologic.

5.1.12 Este necesară consolidarea comunicării privind politicile de investiții, în vederea îmbunătățirii strategiilor întreprinderilor, orientate în prezent, în cea mai mare parte, către supra-viețuirea pe termen scurt.

5.1.13 Forumul la nivel înalt în domeniul construcțiilor creat de Comisie, care își începe activitatea în ianuarie 2013, este extrem de necesar, iar CESE ar trebui să facă parte din el.

6. Observații generale

6.1 Caracteristicile dezvoltării preconizate a sectorului sunt:

- performanța energetică a clădirilor și eficiența resurselor în procesul de fabricație, transportul și utilizarea produselor pentru clădiri și construcții în infrastructură;
- economia cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cu un impact enorm asupra sectorului imobiliar și al construcțiilor;
- provocări globale:
 - globalizarea dezechilibrelor concurențiale;
 - eficiența energetică;
 - clădirile durabile;
 - rezistența la dezastre;

- climatul interior;
- recuperarea, reciclarea și reutilizarea clădirilor și a materialelor de construcții;
- adaptarea concepției la solicitările viitorilor clienți;
- îmbătrânirea forței de muncă;
- procedurile în materie de achiziții publice;
- parteneriatele public-privat (PPP);
- problemele de sănătate și siguranță la locul de muncă;
- etica afacerilor.

6.2 Actorii implicați în sectorul construcțiilor trebuie să formeze un soi de „lanț trofic”: întreprinderile de construcții, urbanistii, arhitecții, designerii, creatorii de noi tehnologii etc. ar trebui implicați în domenii de competență precum finanțele, asigurările, achizițiile, marketingul și formarea.

6.3 În vederea combaterii corupției și a fenomenelor de criminalitate organizată, întreprinderile de construcții au în vedere o serie de acțiuni și de reforme structurale, printre care:

- înlăturarea actualelor bariere tehnice, administrative și normative care denaturează desfășurarea procedurilor de achiziții publice în lucrările de construcție și asamblare de infrastructură, prin simplificarea cadrului normativ specific și prin impunerea unor obligații stricte pentru actorii implicați;
- revizuirea actualelor contracte și mecanisme de plată care implică participarea fondurilor UE, prin îmbunătățirea fluxului de documente, prin sporirea responsabilității instanțelor de monitorizare și control și utilizarea contului de garanție pentru fiecare proiect. Auditul și controlul comun și încrucișat, efectuat atât cu beneficiarul, cât și cu întreprinderea de construcții, privind plățile datorate și lucrările care beneficiază de finanțare comună din partea UE și a statelor membre, în cadrul proiectelor realizate cu finanțare europeană.

Bruxelles, 17 aprilie 2013

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE